

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin, pri trikratni po 16 vin, pri šestkratni po 14 vin, pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stané petiti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Oderuštvo povsod.

Ne le v Avstriji, marveč tudi v drugih vojskujočih se državah so morale izdati vlade odredbe proti oderuštvu. Zlasti se tiče ta očitek oderuštva z živili, ki ga občutijo vse dežele. Nemčija je morala pravtako ukreniti marsikaj, dasi je gospodarsko najboljše organizirana, da je obvarovala prebivalstvo pred izkoriščanjem. Komaj je Avstrija napovedala vojno Srbiji, pa so v Berlinu že podražili živila. Takoj so poskočile cene najpotrebnejšim živilom za 50 odstotkov običajne cene in tudi več. Funt soli je veljal naenkrat 30, po nekaterih krajih celo 48 fenigov namesto 12 fenigov kakor prej. Dopoldan ob 10. si še kupil funt svinjske masti za 65 fenigov, pol ure pozneje, da celo četrto ure pozneje, pa si jo moral plačati še enkrat dražje, in še razumeti ti je dal prodajalec, kakor da bi ti bil storil dobroto. Kako je to mogoče?

Mali trgovci, tako poročajo merodajni krogi, so izrabili najprej vznemirjenje, ki ga je povzročila mobilizacija med ljudstvom »kot dobro konjunkturo«, tako, da so mu slikali grozoto lakote in obenem pa so tudi zahtevali takoj za svoje blago cene, kakršne so navadne ob lakoti, kadar nedostaja živil. Nastale so govornice, da ni moke, da ni sočivja in ne soli več. Seveda je nastala panika silno naglo po vsem Berlinu. Posledica paniki je bila, da je prebivalstvo navalilo na trgovine z živili. Imoviti ljudje so se bogato založili z blagom. Gospoda je vozila kar z avtomobili blago iz trgovin. Siromašno prebivalstvo pa tega ni moglo storiti, marveč je moralo biti zadovoljno, če je

dobilo toliko, da se je preskrbelo za dva ali tri dni z živili.

Če se ozremo na dogodke konec julija na Dunaju ali pa v kakem drugem kraju, pa se bomo spominjali na prav enake dogodke. V Berlinu in na Dunaju so nekatere žene posegle po samopomoči, in sicer s tem, da so preteple prekupce. Ko je pa draginja le naraščala, so se odločile vlade, da posežejo vmes. Avstrija in Nemčija sta prepovedali izvoz živil. Obenem sta izdali obe vladi manjši papirni denar, ker je primanjkovalo kovanega drobiža. V Berlinu in Parizu prebivalstvo ni maralo papirnega denarja. Kdor je imel v Parizu papirni denar, je moral stradati, ker ni nihče dobil v gostilnah jedil, če se ni obvezal, da bo plačal s kovanim denarjem. Nekaj podobnega je bilo opažati tudi v Berlinu. To kalamiteto so povzročili mali trgovci z živili, ki niso hoteli sprejemati papirnega denarja kot plačilo. Branjevci so menili, da je država izgubljena; isto so menili francoski branjevci o francoski republiki ter tudi niso zaupali v nje papirni denar. Na Dunaju in po drugih avstrijskih mestih je tudi primanjkovalo kovanega drobiža, toda pomankanje se je odpravilo v razmeroma kratkem času.

Ko se je poglelo prvo razburjenje, so vse države izdale skoro slične odredbe, uvedle so najvišje cene, prepovedale podraževanje živil in zatajevanje zalog, odredile varčevanje z moko in drugimi stvarmi, ki so potrebne za prehranjevanje množice. Vojaške oblasti so zapretilo podjetnikom, ki so delali za erar, da jim od vzamejo naročila, če bi zakrivili utrganje mezd pri delavcih.

To se pa ni zgodilo samo v vojskujočih se državah, nego tudi v nevtralnih. Tako so določili na Holandskem najvišje cene skoro za vsa živila in celo za petrolej in premog, ker so posamezne občinske uprave že prej skušale preprečiti z uvedbo najvišjih cen izkoriščanje konsumentov. Dalje so odredili na Holandskem, da se belega kruha ne sme več peči, marveč le črni, ki se dobiva z otrobi vred. Pšenična moka se sme porabljati za žemlje le v omejeni množini. Župani imajo pravico živilske zaloge zapleniti za občino. Ceno zaplenjenemu blagu določa poseben strokovnjaški odbor.

V Švici je organizirala zveza prodajo žita. V zmyslu sklepa z dne 5. septembra lanskega leta prodaja zveza vagone žita po naslednjih cenah: 100 kg pšenice 32 frank. (na Dunaju K 40.50), koruze 22.50 frankov (proti K 24.— na Dunaju).

Na Danskem je prepovedano porabljati pšenico in rž za pičo ali izdelovanje špirta. Vlada namerava tudi popisati po celi deželi bodisi pri pridelovalcih kakor tudi pri trgovcih vse žitne zaloge, da bo vedela, koliko žita je na Danskem, če bi neugodne razmere ovirale uvoz še dalje.

Nadaljna odredba v vseh državah proti podraževanju živil je bila prepoved izvoza, ki smo ga že omenjali. Besedilo teh odredb je skoro povsod enako. Najprej je prepovedala izvoz Nemčija in za njo vse druge države.

Ali bodo odredbe imele vspehi ali ne, ni prav gotovo. Velikanski so sicer dogodki, ki so nas doleteli, vendar pa prihaja kapitalistiški zakon glede izmenjave blaga kljub njim do veljave. Le najgorše prekoračenje meje dostojnosti se bo mor-

LISTEK.

Indija in Anglija.

(Dalje.)

Družba trgovcev je ustanovila veliko državo in se je povzpela do deželnih gospodov. Adam Smith je že pokazal na to, kakšno neizmerno dalekosežnost je pomenilo početje, da se je dobrobit vladajočih kupčevalcev, dobrobit trgovskega kapitala postavila ravno v nasprotje z dobrobitom prebivalstva obvladane dežele. Ti Merchant Princes, kakor so se ošabno nazivali, so vpeljali v Indiji dobro organizirano oskrbnništvo, ki jim je pri sistematičnem izropavanju izborna služilo. Na najvišji stopnji je stal generalni guverner, ki je bil imenovan od angleškega parlamenta. Njemu na strani je bilo vpostavljeno oskrbniško svetništvo s štirimi člani, ki so bili poklicani od družbe. Neodvisno od te vlade se je nahajalo v njihovem sedežu Kalkuta najvišje sodišče iz enega najvišjega sodnika in treh sodnikov, ki so bili imenovani od vladarja. Kakšne posebne garancije za varstvo pravic ni nudila nobena teh dveh uprav (institucij). Zgodovina Warren-a Hastings-a nudi primere za to, kako so bili člani, ki so stavili svoje moralčne pomi-

sleke višje kakor pa interese za dobiček družbe, postavljeni na najbolj brezvesten način pod kap. Seveda je imela družba pravico, držati v Indiji vojaške čete. V Angliji se je osnovala organizacija družbe od generalnega zbora akcionarjev (posestnikov akcij) in zbora od njega izvoljenih štiriindvajset direktorjev. O nezmožnosti in o slabši volji obeh zborov za vladanje indijske države poroča Adam Smith, ki mu hočemo slediti tukaj prav od pičice do pičice: »Često kupi posestnik velikega, tako tudi mnogokrat kakšen drugi malega premoženja samo zategadelj za tisoč Pfundov akcij vzhodnoindijske družbe, da bi si pridobil vpliv, ki si ga zagotovi z enim glasom v zboru akcionarjev. On mu da, če že ne delež na plenjenju Indije, vsaj priložnost, imenoma se vrstiti med plenilce. Kajti direktorij, h kateremu prihaja to imenovanje, stoji več ali manj pod vplivom akcionarjev, kateri, ne samo da volijo direktorje, ampak imajo marsikaterikrat v svoji oblasti tudi imenovanje služabnikov v Indiji. Če more uživati akcionar ta vpliv nekaj let in s tem preskrbovati določeno število svojih prijateljev, si dela mnogokrat prav malo skrbi zaradi dividende ali tudi samo zaradi vrednosti kapitala, na katerem počiva njegova pravica za glasovanje. Najmanj pa se briga za blagostanje velike

države, do vladanja katere mu daje delež njegova pravica za glasovanje.«

Temu odgovarjajoče je bilo vse oskrbnništvo korumpirano. Finančno gospodarstvo kompanije v prvih letih po njenih velikih osvojitvah polaga za to zadosti izražajoče spričevalo. Kapital družbe je znašal 64 milijonov Mark; spločetka je plačevala 6 procentov dividend. Leta 1764 si je začela vlada prisvajati pravice do njenih prisvojitvev v Indiji, in družba se je morala prilagoditi, da je dajala letno 8 milijonov Mark v državno blagajno. Kljub temu je zvišala svojo dividendo na 10 procentov, da, hotela jo je zvišati na 12 in pol procentov, torej na znesek, ki ga je letno dajala v državno blagajno. Angleški parlament ji je pa zapovedal, da naj poravnava najprvo svoje dolgove, ki so znašali okrog 120 do 140 milijonov Mark — njeni upniki so se pričeli bati za kapital, ki je bil dan družbi vnaprej kot predjem, in to kljub njenim visokim dohodkom. Korupcija in slabo gospodarstvo sta bila strašanska. Leta 1768 so znašali čisti dohodki družbe iz njenih posestev 49.8 milijonov Mark (od teh so bile odtegnjene vse izdaje in vojaško breme), k temu je prišlo še 10 milijonov Mark trgovskega dobitka. Kljub temu je stala družba leta 1773 pred bankerotom. Njeni dolgovi so ogromno narastli. Kot vzrok za to navaja

da utegnilo preprečiti. Pravimo morda, ker se celo v Nemčiji pritožujejo, da niso dosegli obrambne odredbe povoljnega uspeha. Le kjer so oblasti zapovedujoče nastopile proti brezobzirnemu izkoriščanju, so ga omejile; kjer se pa to ni zgodilo, tam se pa izrablja »konjunktura« (dobra kupčija) kakor ob najlepšem mirnem času.

Nemška vlada je zaradi tega izdala že prav stroge odredbe. Vse žitne zaloge je zaplenila in razdelila na prebivalstvo. Vsak nemški prebivalec dobi na teden 2 kilograma kruha ali moke; za kontrolo služijo posebne krušne nakaznice, ki jih izdajajo občinske uprave. Trgovanje s kruhom in moko je odtegnjeno zasebni spekulaciji in s tem tudi preprečeno oduštvu.

V novejšem času je izšlo še več naredb glede tega vprašanja drugod in tudi pri nas.

Pomanjkanje delavcev na Francoskem pred vojno.

Premajhen človeški naraščaj na Francoskem je že davno pred izbruhom vojne silil, da so vabili delavstvo na Francosko iz inozemstva. Vojna, ki je samaposebi s človeškega stališča katastrofa, pa mora silno neugodno vplivati na francosko državo tudi zaradi tega, ker se z njo prebivalstvo decimira.

Le nekoliko podatkov iz števil, ki nam povedo, koliko delavcev iz tujine je bilo pred vojno zaposlenih na Francoskem, nam pojasnjuje, kako silno primanjkuje Francozom delavcev. V posameznih strokah so zaposleni takorekoč povečini inozemci. To je zlasti v rudniški in kovinski industriji; pri kopanju železne rude in v plavžarstvu v Normandiji delajo z malo izjemami samo nemški inženirji in poljski delavci.

Po poročilu, ki je izšlo meseca aprila 1914 za mesec januar, je delalo v premogovnikih v Pas de Calais in v obeh severnih departmajih skupno 127.811 rudarjev. Med njimi je bilo več nego 60.000 inozemcev, torej polovica. V drugem ozem-

Adam Smith: »Veliko naraščanje njegenga premoženja je služilo, kakor se zdi, samo za to, da se je dala njenim služabnikom pretveza za večjo razsipnost in ogrinjača za večje nezvestobščine, ko se je ravnalo samo z neizmernim naraščanjem njenega premoženja.« V tej situaciji je odpustila vlada družbi plačevanje letnih 8 milijonov Mark in ji je dala na upanje še 28 mil. Mark. Istočasno je sklenil parlament, da sme plačevati družba 8 procentov dividende, če bo poravnala svoj dolg do vlade in če se bo znižalo ostalo breme dolgov do trideset milijonov Mark. Od čezmere naj se porabi ena četrtnina za nadaljna poravnanja dolgov, in tri četrtine za otekanje v drž. blagajno. Vlada, to se pravi, v parlamentu gospodujoča stranka, pri kupčiji torej tudi ni hotela ostati s praznim žepom. Posledice pa so bile drugačne, kakor so jih ti pričakovali od nje. »Družbi je moralo biti pač veliko ljubše«, pravi Adam Smith, »da so njeni lastni služabniki in pripadniki v svoje zadovoljstvo trosili in v svojo korist kakorkoli ravnali s prebitkom, ki se je pokazal po plačitvi predlagane dividende osem procentov, kakor pa da bi prišel tisti v roke ljudi, s katerimi je morala biti zaradi onih naredb kolikortoliko razdvojen.«

(Dalje.)

lju, ki je sedaj bojišče, je bilo prej zaposlenih 27.000 Belgijcev, 420 Nemcev, 894 Špancev, 400 Italijanov, 167 Avstrijcev in 83 Rusov. In dasi je bilo na Francoskem uposlenih jako mnogo inozemskih premogarjev, vendar niso pridelali toliko premoga, da bi bil zadostoval za domačo potrebo, marveč so ga morali uvažati iz drugih dežel. Tako je bilo meseca januarja 1914, ko so že povsod čutili mednarodno industrijsko krizo, ki tudi Franciji ni prizanesla. Še mnogo občutneje pa mora biti pomanjkanje delavskih moči na Francoskem, takrat, kadar imajo tam živahno konjunkturo. Tako pravi poročilo, da je bilo na Francoskem ob izbruhu vojne tako silno pomanjkanje izvežbanih delavskih moči, da tovarnarji niso mogli izvršiti niti že prej naročenih izdelkov. To dejstvo se pa ne tiče le industrije, marveč tudi poljedelstva. Zemljiški posestniki, ki so porabljali vedno za poljska dela le Italijane in Špance, so jeli vabiti za ta dela sedaj tudi Flamce in Poljake.

Križda pomanjkanju delavstva je deloma uvedba 3let. voj. službe. Uvidevni ljudje kakor n. pr. umorjeni Jaures, so na to posledico nujno opozarjali, češ, da se s tem odtegne za eno leto mladega poljskega in industrijskega delavca, ki obeh primanjkuje, delu in ju potakne v vojašnice.

Po vojni se pa te razmere na Francoskem ne bodo zboljšale; tisoči mladih ljudi, delavskih moči iz najraznovrstnejših strok postane žrtev vojne. Brezpačetno je zapravljala Francija najprej svoje milijarde v Rusiji in sedaj žrtvuje za zaveznico, ki jo že toliko velja, še človeško življenje, ki najbrže ni za nobeno državo tako dragoceno kakor za Francijo, ker se število njegovega prebivalstva že ob mirnem času le neznatno pomnožuje.

Razpis glavne volitve v nezgodno zavarovalnico za rudarje.

V uradni »Wiener Zeitung« je izšel v številki 36. z dne 14. februarja razglas, s katerim razpisuje volilni odbor zavarovalnice prve volitve.

Razglas objavlja naslednje določbe:

I. Volitev predstojništva.

Za prvo volitev zastopnikov obratnih podjetnikov in zavarovancev v predstojništvo nezgodne zavarovalnice za rudarje (§ 4. cesarske naredbe z dne 7. aprila 1914, drž. zak. št. 80, in § 12. nezgodno-zavarovalnega zakona z dne 28. decembra 1887, drž. zak. št. 1 ex 1888) veljajo naslednje delno navedene določbe v zmislu § 6., odstavek 3, dotične cesarske naredbe, ki uveljavlja statut zavoda.

Volijo po 6 predstojniških članov in 12 namestnikov podjetniki oziroma zavarovanci iz svoje srede. Predstojništvo se voli za šest let.

Zavarovanju podvrženi obrati so razdeljeni glede na kraj, kjer se nahajajo, v pet volilnih okrajev. In sicer:

I. Volilni okraj obseza: Rudniško glavarstvo Celovec in okraja revirnih rudniških uradov, Št. Hipolit in Wels.

II. Volilni okraj: Rudniško glavarstvo Krakovo.

III. Volilni okraj: Okraje revirnih rudniških uradov Praga, Šlan, Plzeni, Mies, Kutново in Budjejevice.

IV. Volilni okraj: Okraje revirnih rudarskih uradov Mostic (Brüx), Falknov, Elbogen, Komotava in Teplice.

V. Volilni okraj: Okraje revirnih rudniških uradov Brno, Moravska Ostrava in Černovice.

Volijo se iz vrste podjetnikov in zavarovancev po en član v predstojništvo v I., II., III. in IV. volilnem okraju, po dva predstojniška člana pa v V. volilnem okraju, dalje povsod še enkrat toliko namestnikov.

Voliti in voljen biti v predstojništvo sme vsak podjetnik, ki je vpisan v kataster in ima obrat pod samostojnim vodstvom (§ 1. zakona z dne 31. decembra 1893, drž. zak. št. 12 ex 1894).

Vsak volilno opravičeni podjetnik voli v tistem volilnem okraju, kjer ima svoj obrat, toliko članov v predstojništvo, kolikor jih pripada v zmislu statuta dotičnemu okraju, in dalje še enkrat toliko namestnikov (glej zgoraj).

Zastopstvo zavarovancev v predstojništvo se izvoli ločeno po posameznih obratih.

Volilnoopravičeni zavarovanci vseh obratov, ki imajo sedež v enem volilnem okraju, volijo skupaj toliko predstojniških članov, kolikor jih je določenih za dotični volilni okraj, in dalje še enkrat toliko namestnikov (glej zgoraj).

Volitev se vrši pri vsakem samostojno vodenem obratu. Na povabilo zavoda je podjetnik (obratni vodja) dolžan vsaj štiri tedne pred vršitvijo volitev volitev razglasiti na zavarovancem pristopen način ter jih povabiti, da se udeleže volitev.

Krajevni delavski odbor pri rudniku tvori krajevno volilno komisijo. Kot taki ji je dolžnost zastopati volilnoopravičene zavarovance pri volilni komisiji zavoda, dalje sklicati volilni shod vseh zavarovancev, ki imajo glasovalno pravico pri obratu. Načelnik vodi shod.

Shod določi z absolutno večino kandidata (v V. volilnem okraju dva) in namestnike, za katere naj se oddajo glasovi pri obratu. Če se ne doseže pri prvi volitvi nadpolovična (absolutna) večina glasov, tedaj se vrši med kandidatom (v V. volilnem okraju med tistimi štirimi kandidati), ki sta dobila največ glasov, ožja volitev. Kadar se pokaže pri glasovanju enakost glasov, tedaj odločuje žreb. Glasovanje se mora vršiti pismeno. Glasovnice za to volitev mora krajevni delavski odbor, oziroma krajevna volilna komisija razdeliti med volilce osem dni pred volilnim shodom; volilci jih ne smejo podpisati. Glasovnice se morajo hraniti do 15. maja 1915.

Krajevna volilna komisija mora voditi zapisnik o volitvi, v katerem potrdi, da so bili volilnoopravičeni zavarovanci pravilno pozvani, da se udeleže volitev in da se je volitev izvršila pravilno; razentega mora obsezati zapisnik potrebne podatke glede vršitve volitve. Zapisnik mora podpisati tudi obratni podjetnik (obratni vodja).

Imena kandidatov, ki so jih izvolili zavarovanci pri obratu, mora načelnik krajevne volilne komisije napisati na glasovnicah, ki mu jo je poslal zavod, ter jo podpisati, potem pa jo poslati obenem z zapisnikom volilni komisiji pri zavodu.

Če ne pripada obrat nobeni rudarski zadrugi, se voli krajevna volilna komisija na shodu volilnoopravičenih zavarovancev, ki ga mora sklicati podjetnik (obratni vodja).

II. Volitev razzodišča.

Obnem se vrši v zmislu določb § 50. zavodovega statuta po § 15., odst. 3, zgoraj omenjene cesarske naredbe volitev prisodnikov za razzodišče, ki jih imajo voliti obratni podjetniki in zavarovanci.

Pri tej volitvi volijo tako podjetniki kakor zavarovanci za vsak spodaj navedeni razsodiški okraj po 12 prisodnikov. Voli se ja šest let.

V zmislu naredbe ministra za notranje stvari sporazumno z justičnim ministrom in ministrom za javna dela z dne 26. novembra 1914, drž. zak. št. 339, se dele razsodiški okraji takole:

1. Za Spod. Avstrijo, Zgor. Avstrijo in Salzburško s sedežem na Dunaju.

2. Za revirne rudniške okraje Praga, Šlan, Plzenj, Mies, Kutново in Budjevice s sedežem v Pragi.

3. Za revirne rudniške okraje Mostec (Brüx), Falknov, Elbogen, Komotava in Teplice s sedežem v Teplicah.

4. Za Moravsko, Šlezijo in Bukovino s sedežem v Moravski Ostravi.

5. Za Štajersko s sedežem v Gradcu.

6. Za Koroško, Tirolsko in Predarlško s sedežem v Celovcu.

7. Za Kranjsko, Primorsko, Trst, Istro in Dalmacijo s sedežem v Trstu.

8. Za revirna rudniška uradna okraja Krakovo in Jaslo s sedežem v Krakovu.

9. Za revirna rudniška uradna okraja Drohobič in Stanislav s sedežem v Drohobiču.

Glede volilne opravičenosti in glede načina volitev veljajo štatutarične določbe o izvedbi volitve kakor za volitev predstojništva.

Potrebne glasovnice z navodilom glede izvedbe volitve določa **na ravnost zavod podjetnikom in načelnikom krajevnega delavskega odbora** (oziroma, če teh ni, posebni v ta namen voljeni krajevni volilni komisiji) pravočasno v zmislu štatutaričnih določb, **ni jih torej treba zahtevati posebe.**

Reklamacije med volilno dobo je pošiljati naravnost **najmanj dva tedna pred dnevom volitve** volilni komisiji pri zavodu, ki o njih pravočasno in končno razsoja.

Volilni dan bo petek dne 16. aprila 1915, **volišče pa v pisarni nezgodne zavarovalnice za rudarje v uradnem posloju Delavske nezgodne zavarovalnice za Sp. Avstrijo na Dunaju, XX., Webergasse 4.**

Pravilno izpolnjene in predpisane glasovnice se pošljejo po pošti **rekomandirano na naslov:** »An die Wahlkommission der Unfallversicherungsanstalt der Bergarbeiter in Wien, XX., Webergasse 4«, in sicer vsaj tako, da jih dostavi pošta na dan volitve najkasneje do 1. ure popoldne.

Glasovnice, ki bi dospele pozneje ali niso zadostno podpisane se pri štetju glasov ne vpoštevajo.

Ta razglas je izdala glavna volilna komisija. Kakor smo že poročali, izide v najkrajšem času tudi poziv za volitev pri posameznih obratih, pri kateri volijo zavarovanci direktno, dočim bodo volili pri glavni volitvi načelniki krajevnih volilnih komisij in podjetniki, kakor smo že predzadnjič razložili.

Delovanje tržaških delavskih organizacij v vojnem času.

Po večini delavcev je in med njimi mnogo Slovencev, ki mislijo, da v vojnem času ni potreba delavskih organizacij, da mu ni treba prispevkov za svojo strokovno organizacijo plačevati, nekateri celo pravijo: organizacije je vojna razbila ter bodo tudi po vojni brezpomembne. Tako in prilično se slišijo glasovi iz delavskih krogov.

Lansko leto dne 28. septembra smo praznovali 50letnico, odkar je bila usta-

novljena v Londonu internacionalna delavska asociacija ali stara internacionala. Misel mednarodne združitve je bila že v prvi polovici 19. stoletja v »Zvezi pravičnih« in v »Zvezi komunistov«. Marx in Engel, sta sestavljajoč komunistični manifest, sklenila že l. 1847, ta plamteči poziv s klicem: »Proletarci vseh dežel, združite se!« In ravno sedaj je čas, ko se moramo spominjati tudi Lassalejevega izreka, ki se glasi: Delavstvo je tista skala, na kateri bo bodočnost sezidana! Te besede naj veljajo onim omahljivcem, ki trdijo, da je vse izgubljeno in, da so delavci prišli ob vse pravice.

Oglejmo si za enkrat poslovanje strokovnih in združnih organizacij v Trstu:

Tržaške konsumne zadruge so dale za izredno podporo v vojnem času, to je do 18. februarja K 12.000. Strokovne organizacije tudi do istega časa K 9030.89. Mesečno namreč prispevajo K 1500, podpore se pa razdele na sledeči način:

Strokovne organizacije za neoženjene 3 K 50 vin. tedensko, za oženjene 5 K 50 vin., za oženjene, ki imajo otroke 7 K.

Konsumne zadruge pa za neoženjene po 6 tednov po 3 K, za oženjene po 15 tednov po 7 K. Omeniti moram, da so kovinarska organizacija in konsumne zadruge ob božičnih praznikih izplačale dvojne podpore svojim članom. Torej strokovne organizacije izplačujejo tedensko 61 podpor, to je 357 K. Konsumne zadruge pa tedensko 57 podpor, to je 302 K. Do 18. t. m. so zadruge že izplačale 7056 kron, ostanek 4944 K pa se bo še razdelil med brezposelne in po vojni prizadete člane in družine.

Stanje blagajne strokovnih organizacij je: do 18. t. m. se je izplačalo 7164 K 86 vin. ter je v blagajni še 1866 K 9 vin. Od 1. januarja t. l. do 18. februarja so tržaške strokovne organizacije prispevale 2201 K 96 vin. Opomniti je treba, da so to izredne podpore, to je podpore za iste člane, ki so iz svojih strokovnih organizacij že prejeli vso brezposelno podporo, do katere so imeli pravico. Vse te podpore konsumnih zadrug kakor strokovnih organizacij upravlja in razdeljuje strokovna komisija, v kateri so zastopane po večini vse organizacije.

Ako se tudi ne smemo v tem oziru primerjati nemškimi delavskim organizacijam, vendar nekaj smo storili, če bi pa o mahljivce v ne bilo, storilo bi se lahko še mnogo več; prav sedaj je razvidno, kako krvavo so delavcu potrebne strokovne in združne organizacije tudi v vojnem času.

Po vojni pa naj si zapomnijo vsi omahljivci to, kar sem zgoraj navedel, namreč, da je bilo lansko leto 50 let, odkar je bila delavska asociacija ustanovljena, in veliko vojska, veliko bitk se je od tedaj vršilo in še vsaka vojna je polje delavskih organizacij pognojila; po vsaki vojni so se delavske organizacije ojačile, zato naj v imenu internacionale proletarijat — s podvojeno silo in v nemo — nadaljuje svoj razredni, težavni, neizogibni in zmagonosni boj za boljše življenje in lepšo bodočnost! Sedanja svetovna vojna bo pa prav gotovo pospešila delavske organizacije.

Ig. Mihevc.

Odredbe glede žita in moke.

V uradnem delu uradnega lista je objavljena cesarska naredba, s katero se ureja promet z žitom in mlevskimi proizvodi, kakor tudi razglas deželnega predsednika k oklicu, s katerim se na podlagi cesarske naredbe celokupne zaloge žita (pšenice, rži, ovsa, ječmena in koruze) ter

mlevskih izdelkov vseh vrst (moka, zдроб, ječmenček i. dr.) z dnem 25. t. m. do nadaljnjega uradno zapečatijo.

Svrha te cesarske naredbe je ta, da se zagotovi prebivalstvu v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel pokritje potrebščine krušnih sadežev in moke do prihodnjega pridelka.

Ta namen se more ob vladajočih razmerah doseči le s splošno ureditvijo porabe na ta način, da se namesto svobodnega prometa z navedenimi neobhodnimi potrebščinami izvede organizacija, ki omogoči, da se posamezniku da na razpolago le tista množina, ki na podlagi razmerja med razpoložljivimi zalogami in skupnim številom prebivalstva odpade na vsakega posameznika, ki ga treba preskrbeti.

Iz te temeljne misli cesarske naredbe izhaja potreba, da se predvsem ukreneta dve pripravljalni odredbi. To sta: na eni strani zaplemba vseh žitnih in močnih zalog, ki se je izvede z dnem razglasitve cesarske naredbe, in na drugi strani natančen popis teh zalog v čim večjem obsegu.

Kakor že omenjeno, je **zaplemba postala pravomočna**. Neobhodno potrebno je, da se celokupno prebivalstvo najnatančneje pokori zaplembenim predpisom; vsi prestopki so podvrženi ostri kazni.

Vsled zaplembe utrpe posestniki zalog v svoji pravici svobodnega razpolaganja precejšnje omejitve.

Posestniki zalog smejo za prehrano članov svojega gospodinjstva (gospodarstva), vključivši posle, od svojih lastnih zalog porabiti le ono množino, ki za glavo in dan ne preseza 240 gramov moke oziroma mlevskih izdelkov ali 300 oramov žita (na mesec 7.2 kg mlevskih izdelkov ali 9 kg žita).

Peki in slaščičarji smejo v svojih obratih porabiti za peko le toliko moke, kolikor je potrebno za pokritje neposredne porabe njihovih odjemalcev v **političnem okraju njihovga bivališča**.

Oni, ki moko in druge mlevske izdelke obrtoma proti odškodnini oddajajo tretjim osebam, to so mlinarji, trgovci z moko, konsumna društva, špecerijski trgovci in enaki, smejo istotako moko oziroma mlevske izdelke dobavljati le v toliki meri, kolikor je potrebno za pokritje neposredne porabe njihovih odjemalcev v **političnem okraju njihovega bivališča**.

Posestniki poljedelskih obratov smejo rabiti žito za lastno setev in ga v isto svrhu proti potrdilu oddati tudi drugim kmetovalcem.

Posestniki konj smejo od zalog ovsa, ki se nahaja v njihovi posesti, pokrmiti na dan povprečno 3 kg za vsakega konja.

Vsled teh določb, ki so v razglasu o zaplembi izrecno navedene, je v zadostni meri zagotovljena preskrba prebivalstva s kruhom in z jedmi, ki se prirejajo z moko. Zato je tem strožje zahtevati, da konsum absolutno ne prekorači določenih množin.

Vsaka poraba, ki gre nad navedene določbe, je brez posebnega dovoljenja politične okrajne oblasti (mestnega magistrata) nedovoljena; zato se zaplenjene zaloge žita in moke oziroma drugih mlevskih izdelkov, ne glede na gornje določbe, brez posebnega dovoljenja politične okrajne oblasti (mestnega magistrata) ne smejo predelati, porabiti, pokrmiti, prostovoljno ali prisilno razpečati.

Končno bodi iz vsebine cesarske naredbe naglašeno še to, da morajo biti pošiljatve žita in moke oziroma drugih mlevskih proizvodov, ki naj se prepeljejo po železnici, opremljene s posebnim prevoznim potrdilom, ki ga izda politična okrajna oblast (mestni magistrat).

Zaplembenim odredbam bo neposredno sledil popis vseh zalog.

Svetovna vojna.

Na južnem bojišču so obstreljevali avstrijski Belgrad, Srbi pa Mitrovico in Pančevo. Sicer ni bilo važnejših dogodkov, ki bi bili vplivali na splošen položaj na južnem bojišču.

*

V Izhodni Prusiji so šele dognali velikanski uspeh pri Mazurskih jezerih. Porazena je bila tam povsem nepričakovano deseta ruska armada, ki je štela vsaj 200 tisoč mož. Nemci so zajeli v tej zmagi okoli 100.000 Rusov ter 300 topov in več sto strojnih pušk. Med topovi je bilo 18 težkih topov, ki so jih bili Rusi deloma zakopali v zemljo, deloma pa potopili v jezerih. Vrednost vojnega materiala, ki so ga Rusi pustili na bojišču, znaša nad tri in pol milijone.

Rusi se boje, da bodo Nemci po zmagi pri Mazurskih jezerih jeli z odločnostjo operirati proti Varšavi.

Na južnem Poljskem ni bilo beležiti posebnih dogodkov. Toda zato so boji v Galiciji in Bukovini tem hujši. Rusom pretili s strani nevarnost, da jih v Galiciji obide avstrijska armada, kar bi pomenilo, da mora zapustiti Galicijo popolnoma. Zato smemo še pričakovati hude boje.

Pozornost zbuja zaradi tega zlasti dogodki v južnoizhodni Galiciji. Avstrijske čete so z izredno naglim pohodom osvobodile Bukovino, zavzele Kolomeo ter potisnile Ruse za Dnjestr. Svoje postojanke pri Stanislavu smatrajo Rusi sigurno za jako važne; zaradi tega so združili tam večja ojačenja. V poročilu glavnega stana čitamo, da se je ruska armada umaknila proti Stanislavu. V poročilu z dne 22. t. m. pa še čitamo, da so se pričeli ljuti boji južno od Dnjestra. To poročilo nam pove, da se vrši v ozemlju Stanislava velika bitka. Stanislav je takorekoč ključ do gališke nižine, zaradi tega se tudi z napetostjo pričakuje izid te bitke.

V Karpatskih bojih so ujeli Avstriji samo od meseca januarja že nad 40.000 Rusov ter zajeli 34 strojnih pušk in 9 topov.

*

Na zahodnem bojišču je sedaj najvažnejša blokada Anglije s podmorskimi čolni. Blokada se je pričela 18. t. m. in je že cela vrsta angleških ladij postala žrtev te blokade. Nemci so potopili v Rokavovem kanalu celo transportni parnik z 2000 možmi.

Na celini so jeli Nemci prodirati zopet proti Calaisu. Večinoma se pa še vedno vrše le boji za strelske jarke. V Šamparniji vlada domala mir; v minulih bojih so pa ujeli Nemci tam okoli 1000 mož. V dolini ob Aisni pri Reimsu so se vršili topovski boji. Največ pa napadajo Nemci v Argonih in Vogezi ali z večjim ali z manjšim uspehom. Ženevski list je mnenja, da mora general Joffre sedaj že tudi sam priznati, da Nemci v Argonskem lesu napredujejo, ter da postaja po došlih poročilih položaj pri Ypresu zanj opasen. — Angleži pa baje dovažajo novo moštvo prav pridno na francosko bojišče.

Domači pregled.

Popisovanje zaloge žita in moke se začne dne 28. februarja in mora biti končano 5. marca. Predložile se bodo v teh dneh posebni naznanilni listi, ki jih mora izpolniti, kdor ima dne 28. t. m. več nego 20 kg žita, moke in ostalih mlevskih izdelkov, sicer ga utegne zadeti stroga kazen. V napovedbah mora navesti blago posamezno ter navesti število članov družine, ki jih mora preskrbljevati s popisanimi živili. Kdor pa nima teh živil 20 kg

v zalogi, ni dolžan izpolniti napovedbe, marveč mora samo potrditi, da nima popisovanju vezane zaloge. Popisovanje se izvrši zato, da se more urediti poraba.

Seja državnozbornskega predsedstva se je vršila v ponedeljek dne 22. t. m. Predsedstvo je šlo potem še v avdijenco k ministrskemu predsedniku. Iz vsega posnemamo, da vlada ne namerava sklicati državnega zbora.

Nove ministrske naredbe. Uradna »Wiener Zeitung« priobčuje ministrsko naredbo, s katero se odreja, da se ločijo na kužnih boleznih bolni in takšni bolniki osumljeni od ostalih bolnikov in da se morajo hiše in zgradbe, v katerih se nahajajo taki bolniki, posebno označiti. Istočasno je izšla tudi ministrska naredba, s katero se za leto 1915. omejuje saditev sladkorne pese.

V Ljublanico je oni petek skočil pred cukrarno neki črnovojnik. Za njim je takoj skočil nadporočnik g. Decaneva ter ga hotel rešiti, a ni bilo več mogoče in se je komaj rešil sam, črnovojnik je pa izginil med valovi.

Zblaznel je v cukrarni črnovojnik, bivši Seemannov delavec iz Gline pri Ljubljani Ivan Štrekelj. Oddali so ga na opazovalni oddelek. Siromak ima ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

Obsodba radi žaljenja časti. Dne 13. t. m. se je vršila pred ljubljanskim okrajnim sodiščem zanimiva ponovna razprava, pri kateri se je toženi postajni mojster južne železnice s svojimi pomagači trudil, da bi opravičil svoje govorjenje zoper ponesrečenega železničarja državne železnice, s katerim ga je hotel spraviti ob nezgodno rento, ter pahiti njega in njegovo gružino v hudo bedo in pomanjkanje. Sodniško zdravniška preiskava pa je dognala, da je toženec storil ponesrečencu hudo krivico, ter ga je zaradi tega sodišče obsodilo na 50 K globe oziroma 10 dni zapora in v povračilo vseh sodniških stroškov.

Idrija. Volitve delegatov v glavni zbor bratovske skladnice pri tukajšnjem c. kr. eraričnem rudniku so se vršile v nedeljo dne 14. t. m. Pri skrutinju, ki se je končal v četrtek dne 18. t. m., se je pokazal naslednji uspeh: Glasov je bilo oddanih 372. **Od teh so dobili naši kandidati 264.**

Pomanjkanje živil v Idriji. V našem mestu in okolici je že precej časa občutno pomanjkanje najpotrebnejših živil. Moke ni ne za kruh, ne za žgance, in otrobov ne za krmo živini. Isto je s soljo in koruzo. Ako se kakemu trgovcu, ki je bil več let stalen odjemalec moke pri velikih mlinih, posreči dobiti vrečo moke, se kruha lačno ljudstvo kar stepe zanjo in v momentu odneso moko tisti, ki so toliko srečni, da jo dobe. Županstvo in rudniško ravnateljstvo sta vzajemno storila vse potrebne korake, za dobavo žita v Idrijo. Upati je, da se bo opravičeni želji ustreglo. Glede fižola, moke in soli je županstvo samo posredovalo pri oblastih in se je vsaj nekaj doseglo, oziroma je zagotovljeno, da se bo. Začetkom novembra lanskega leta je bil sprejet v mestnem svetu soglasno županov predlog, da se dovoli 8500 K za nabavo par vagonov pšenice, ki se je takrat še dobila. Ali vsled vložene pritožbe proti temu sklepu je morala nabava pšenice izostati. Kako bi jo sedaj potrebovali! Morda bi še celo pritožniki radi posegli po njej?

Kot vsako leto, se tudi letos nekateri zelo z vnemo pečajo z dividendo »Obč. kons. društva«. Tem potom jim bodi povedano, da se pri našem Obč. kons. društvu razdeli vsako leto precej tisočev več dividend kot pa jo dobe tisti, ki radi preveč govore, dasi procentualno nismo tako bahaški. Sicer pa bomo svoje zadeve že znali sami urediti in je najbolje, če se le vsak zase brigamo.

Uspeh bojkota proti svinjskemu mesu na Dunaju. Bojkotno gibanje proti svinjskemu mesu na Dunaju je že doseglo uspeh. Cene so padle za 40 vin. pri 1 kg. Vsled tega je državna organizacija avstrijskih gospodinj sklenila ustaviti bojkot za četrtek dne 25. t. m. in soboto dne 27. t. m. Potem se bojkot nadaljuje. — Znižanje cen se nanaša samo na podrobno prodajo. Gibanje je tudi po drugih mestih.

Nesreča na progi Trbiž-Jesenice. Ker neprestano sneži, zmrzuje sneg, ki leži ob obeh straneh proge. Neki osebni voz vlaka, ki odpelje ob 7. uri zjutraj iz Trbiža, je skočil zato iz tira. Ranjen ni bil nihče. Vlaki vozijo z zamudo 2 ur in še več. Ker sneži ob temperaturi pod ničlo, se boje novih prometnih ovir.

Na pegastem legarju je obolelo od 14. do 20. februarja v naši državni polovici 407 oseb.

Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 27., nedeljo 28. t. m. in ponedeljek 1. marca: 1. Goslar in Ockerska dolina. (Naravni posnetek.) 2. Oton se oženi. (Burka.) 3. Tajinstvene sile. (Psihološka študija v 4 dejanjih. Senzacijska drama.) 4. Stavka je kriva. (Komično.) Spored od torka 2. do četrta 4.: 1. Vožnja po Donavi. (Naravni posnetek.) 2. Mož v kleti. (Velikanska senzacionalna detektivska drama v 3 dejanjih.) 3. Milijonarjeve muhavosti. (Krasna veseloigra.) V petek 5. marca: Roman odurne ženske. (Senzacijska drama v 3 dejanjih.) — Veseli časnikar. (Veseloigra v 3 dejanjih.)

Mnogo časa zapravi marsikateri človek stem, da toži in jamra, ako trpi vsled trganja, bodenja bolečin v križu ali hrenšusu. Mnogokrat se s tem preživi najboljša leta v življenju. In te bolečine je vendar tako lahko odpraviti, ako se rabi Fellerjev bolečine odpravljajoči zeliščni esenc-fluid z znamko »Elsafluid«. Mi smo se sami prepričali in priporočamo svojim čitateljem 12 steklenic za 6 kron franko naročiti, to pa od dvornega lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 334 (Hrvaško). Tudi Fellerjeve odvajalne »Elsakroglice« 6 škatlic za 4 krome 40 vin. naj bi bile vedno pri hiši.

Svetovni pregled.

Italijanski socialistični parlamentarni klub za nevtralnost Italije. »Agenzia Stephani« poroča: Parlamentarna skupina italijanskih socialistov je razpravljala o mednarodnem položaju ter sprejela po poslancu Modiglianiju predlagan dnevni red, v katerem se izjavlja, da je sedaj bolj ko kdaj dolžnost skupine, da se z vso močjo upre intervenciji ugodnemu razpoloženju in da ima pripravljeno vsakršno učinkujočo akcijo za čim hitrejšo ustavitev prelivanja krvi. Socialistična zbornična skupina se torej pridružuje željam v prid nevtralnosti, za katere se je tudi izreklo pred kratkim strankino vodstvo v izvrševalnem odboru, onim žejam, ki se vedno bolj kažejo popolnoma odgovarjajoče koristim italijanskega proletarijata in je najbolje, da se strankina vodstva proletarske internacionale ravnajo po njih.

Admiral Behnke o akciji podmorskih čolnov. Berlinski dopisnik »Associated

Press« je imel razgovor z nemškim admiralom Behnke, ki je med drugim izjavil: Od akcije naših podmorskih čolnov pričakujem največjega uspeha, tako da bomo s tem v znatni meri pospešili konec vojske. Posebno bi rad poudaril, da nemško brodovje nikakor nima namena škoditi trgovini nevtralnih držav, pravtako ne nameravamo na katerikoli način krstiti pravice posameznih držav na odprtem morju.

Zakaj je odstopil grof Berchtold? Na to vprašanje odgovarja nemška »Moden-Zeitung« letnik 1914/15, zvezek 45, sledeče: »Ponesrečena politika, ki je ločila Italijo in Rumunijo od Avstro-Ogrske, utegne biti edina razlaga za odstop grofa Berchtolda.«

Rumunska armada. Po statistikah, ki jih priobčujejo listi, šteje rumunska armada po mobilizaciji 650.000 mož. Razdeljena je na pet zborov, katerih poveljstva se nahajajo v Crajovi, Bukarešti, Galacu, Jassyu in v Konstanci. Armada sestoji iz 80 polkov infanterije, 10 lovskih bataljonov, 20 polkov kavalarije, 25 polkov poljske artiljerije, 5 polkov pehotne težke artiljerije, 5 pionirskih bataljonov in 5 vzotajskih divizij. Kot specialne čete ima rumunska armada še 1 polk teles. garde, 1 divizijo posebne težke, 1 polk okonjene in 1 polk trdnjavske artiljerije. Trdnjavska artiljerija sestoji iz 32 kompanij, ki so nameščene izključno le na trdnjavah, ki obdajajo Bukarešto. Bukareški trdnjavski pas meri 72 km² in ima 13 večjih utrd. Kot tehnične čete pripadajo rumunski armadi nadalje: 1 bataljon železničarjev, 1 bataljon za gradbo mostov, 1 bataljon za aeronavtiko in brezžično telegrafijo.

Čigave bodo Dardanele in Carigrad? Kakor izve dopisnik »Allg. Tg.« iz najboljšega vira, sta Anglija in Francija ugodili ruski zahtevi, da se izroče Carigrad in Dardanele Rusiji.

Svetovna razstava v San Francisku. Korespondenčni urad javlja, da so v petek, dne 19. februarja otvorili svetovno razstavo v San Francisku na obrežju Tihiega oceana.

Vojaške priprave Japonske. Kakor poroča »Daily Chronicle«, se vrše na Japonskem velike vojaške priprave. Vse vojne ladje so bile pozvane domov, na 16 oklopnih je bilo vkrcanih 20.000 mož. Okrog 35 oklopnih in 35 drugih vojnih ladij križari ob kitajskem obrežju. Dva letnika starejšega moštva sta bila mobilizirana, v Koreji pa je bilo proglašeno obsedno stanje.

Kitajci bojkotirajo Japonce. Nizozemski indijski listi poročajo, da so organizirali Kitajci na Javi že sredi meseca januarja trgovski bojkot proti Japoncem, ki ga strogo izvajajo.

Pomiloščenje na Portugalskem. »Imparcial« poroča iz Lizbone: Diktator Ca-

stro je pomilostil vse častnike, ki so nastopili proti vojski. Tudi rezervnike že odpušča domov.

Avstrijski teheranski poslanik o položaju v Perziji in rumunski nevtraliteti. »Pesti Hirlap« priobčuje naslednjo brzojavko, ki mu jo je poslal Franz Veszi iz Bukarešta: Naš poslanik v Teheranu, grof Hugo Logothetti, s katerim sem govoril med vožnjo semkaj, mi je v navzočnosti nemškega poslanika v Teheranu, princa Henrika Reuss XXXI., izjavil to-le: Julija minolega leta sva odšla iz Teherana na kratek dopust v domovino; medtem je izbruhnila vojna ter se nisva mogla takoj vrniti. Sedaj poizkusiva dospeti čez Carigrad na svoje mesto v Teheran. Po mojem mnenju bo sveta vojna gotovo rodila željene uspehe. Gotovo je, da Anglija že pred vojno ni imela veliko ugleda in še manj vpliva v Perziji. Anglija in Rusija sta bili že pred vojno v vednem nasprotju zaradi Perzije. Naj se vojna za entento konča tako ali tako, ta nasprotja se bodo po vojni brezpogojno poostrila, in sicer že zaradi petrolejskih vrelcev ob reki Harun, na nevtralnem ozemlju. Da bo temu tako, kažejo že sedaj vsi znaki; kajti Rusija črpa iz teh virov surovo olje za kurjavo na svojih ladjah, kar Anglija ne gleda brez nevoščljivosti. — Kar se tiče Rumunije, ne verjamem, da bi stopila iz svoje nevtralnosti. Važne koristi Rumunije zahtevajo dobro razmerje z nami.

Vestnik organizacij.

Občni zbor čevljarjev se je vršil v nedeljo pri »Levu«. Na občn. zboru se je izvolil nov odbor. Društvo šteje okroglo 40 članov, pričakovati pa je, da se to število pomnoži. Na občnem zboru se je razpravljalo tudi o stališču organizacije napram gospodarskim razmeram čevljarških pomočnikov v Ljubljani.

Občni zbor podružnice pivovarniških delavcev in delavk. V soboto dne 20. febr. smo imeli letoletni občni zbor naše podružnice. Predsednik sodrug Rakovec je otvoril zbor, podal besedo blagajniku Jandi, ki nam je podal blagajniško poročilo, iz katerega posnemamo sledeče: Dohodki: 50 pristopnin 30 K, 2956 prispevkov po 60, oziroma 40 in 30 vin. 1368 K, sku-

paj torej 1398 K. Izdatki: Podpor se je izplačalo 68 K 50 vin.; prispevek strokovne komisije 29 K 56 vin.; poština in pisarniške potrebščine 18 K 57 vin.; strokovni list 57 K 4 vin.; inkaso 27 K 86 vin.; na zvezo odposlano 1176 K 47 vin.; v ročni blagajni 20 K. Lokalni sklad znaša 333 K 52 vin. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Ivan Rakovec, predsednik, Josip Janda, blagajnik, v ostali odbor pa: Franc Žemberger, Franc Žibert, Ivan Porenta, Marija Benedičič. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Peter Štrukelj, Ivan Pakič. Predsednik Rakovec se zahvaljujoč za izkazano zaupanje, poudarja, da bo tudi nadalje storil vse, da se organizacija ojači tako, kot je to potrebno, ter prosi vse člane, da ga v tem delu podpirajo. K besedi se oglasi tudi sodrug Zoré, ki bodri navzoče k vztrajnosti. Nikogar ne sme biti v tovarni, ki ne bi bil organiziran, ter poučen o vsem, kar mu je vedeti treba. Sodrugi Rakovec je, povdarjajoč še enkrat potrebo skupnega delovanja, zaključil lepo vspeli občni zbor.

Občni zbor podružnice »Trbovlje« Unije rudarjev, se je vršil dne 7. svečana 1915 ob 3. popoldne v »Delavskem domu« v Trbovljah. Občnemu zboru je predsedoval načelnik sodr. Ig. Sitter. Prečitani zapisnik se odobri. Računsko poročilo pod blagajnik sodr. A. Ule ter omeni, da je pristopilo v pretečenem letu 159 novih članov, torej manj 176 kakor leta 1913. Znamk se je prodalo leta 1913 12.112, leta 1914 pa 15.752, torej 3640 več kakor leta 1913. Dohodkov je bilo leta 1913 5793 K 25 vin., leta 1914 pa 7228 K 70 vin., torej dasi traja vojna že nad polovico leta so se dohodki zvišali za 1435 K 45 vin. Računski preglednik sodr. Majdič poroča, da so se računi letni kakor tudi mesečni redno pregledovali in vselej našli v redu. Letni račun se je odobril in poročilo sodr. Majdiča vzelo na znanje. Pri raznoterostih je poročal sodr. Sitter, kako velike važnosti je novo nezgodno zavarovanje za rudarje in delavce.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg števil. 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, telovniki, triko jopice, srajce in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena i. t. d.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče. Plašči in predpasniki za strežnice Rdečega križa. Volna za pletenje.

Hudoben gost.

Gost, ki vedno pride nepozvan in ki ga nikjer ne marajo videti, to je revmatizem. Večkrat pride popolnoma nepričakovano in naenkrat in se ga je težko iznebiti, ko se je vgnezdil. To se pa ne more zgoditi, ako revmatične bolečine, nevralgije, trganje po udih itd. vselej takoj odstranimo s Fellerjevim bolečine tolažečim rastlin. esenčnim fluidom z znamko »Elsafluid«. Tudi pri prehudem naporu, izpahnenju, izvinenju, oteklinah, opečeninah, ozeblinah, tresenju telesa in živčni slabosti zanesljivo pomaga s svojimi

poživljajočimi, jačečimi, bolečine tolažečimi lastnostmi.

Evo nekaj zanimivih sporočil:

»Dalj časa zaradi protina nisem mogel hoditi, poskusil sem mnogo zdravil, izdal mnogo denarja, pa nič ni pomagalo. »Elsafluid« mi je pa bolečine tako ublažil, da zopet lahko opravljam najtežja dela. Tisočkratna hvala.« Leopold Malek, s. r., Deutsch-Landsberg št. 43, Štajersko.

»Prosim, pošljite mi zopet svoj izborni »Elsafluid«. Imela sem protin v obeh nogah, da nisem mogla hoditi, pa je to trpljenje, sedaj, odkar rabim »Elsafluid«, popolnoma izginilo. Tudi pri glavobolu, zobobolu, bodenju in bolečinah v vratu se je izkazal kot takoj bolečine tolažeče

sredstvo.« Marija Parlitsch, s. r., posestnica, Süssenberg, pošta Weitersfeld.

»Rad bi priobčil, da mi je Vaš izvrstni »Elsafluid« pri odstranitvi kroničnega želodčnega katara prav dobro služil. Tako se je tudi pri drugih osebah v mnogih slučajih obnašal prav dobro, tako n. pr. pri glavobolu, bolečinah v spodnjem delu telesa.« Franc Volgger, s. r., železniški uradnik, Gries am Brenner, Tirolsko.

Naj si naši bralci ta poročila obrnejo v korist in naroče Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid« od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 334 (Hrvatsko). 12 steklenic stane franko samo 6 kron, majhna izdaja, ki donaša velik dobiček.

... ekrir.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4, pritličje
Dr. B. Ipavc	10.—12. dop.		Mestni trg.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Vabilo

na

občni zbor

Občnega konzumnega društva v Zagorju
registrirane zadrage z omejenim poročtvom

ki se bo vršil

**v nedeljo dne 7. marca
ob 2. pop. v dvorani g.
R. Mihelčiča na Toplicah.**

Dnevni red:

- I. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- II. Računsko poročilo.
- III. Poročilo nadzorništva.
- IV. Sklepanje o čistem dobičku.
- V. Volitev treh nadzornikov.
- VI. Interpelacije in vprašanja.

Za nadzorništvo:

Ivan Walland,
predsednik.

Franc Klopčič,
zapisnikar.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za šole in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Kdor svoj želodec ljubi,
ne pije drugega, kakor
želodčni likér

Najbolji želodčni likér!

Sladki in grenki.

Pristni Florian ne slabi in ne omami,
ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne
PETER KOZINA & K^o.
Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške K 14.—, 17.—, 20.—
" " ženske " 12.—, 15.—, 18.—
" " dečke 36/39 " 10.—, 12.—
" " otroke št. 22-25 26-28 29-31 32-35
K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—

**: Garantirana kakovost. :
Cenejše vrste od K 1-50 naprej.**

Kupujte in naročajte pri tvrdkah,
ki inserirajo v „DELAVCU“.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konzumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

šivalnih strojev

in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

